Received: May 13, 2026; Revised: June 7, 2026; Accepted: June 8, 2026;
วันที่รับบทความ: 13 พฤษภาคม 2569; วันที่แก้ไขบทความ: 7 มิถุนายน 2569; วันที่ตอบรับบทความ: 8 มิถุนายน 2569;

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT ON BUDDHIST IMPORTANT DAYS FOR GRADE 9 STUDENTS AT YOONGTHONG PHITTAYAKOM SCHOOL USING COOPERATIVE LEARNING

พระสิทธิชัย รินฤทธิ์, จงรักษ์ ภูพิษ, สุพากร พุ่มลำเจียก และธนวันต์ ทองทา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
Phra Sitthichai Rinrit, Jongrak Phuphit, Supakhon Phumlamchiak and Thanawan Thongtha
Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Loei, Thaialand
Corresponding Author E-mail: sitthaichai_nui@outlook.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดกรรมการเรียนรู้ และ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวนทั้งสิ้น 18 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 3. แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (*P*) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) และการทดสอบสมมติฐานหาค่าที *t*-Test Dependent ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พบว่า ก่อนจัดกิจกรรมผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 39.44 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.72 ซึ่งสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, *S.D.* = 0.71) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.78, *S.D.* = 0.42) รองลงมาคือ ใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, *S.D.* = 0.56) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.39, *S.D.* = 1.01)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, วิธีการสอนแบบร่วมมือ,

Abstract

The purposes of this research article were (1) to develop learning management; (2) to compare learning achievements before and after the implementation of learning activities; and (3) to study student satisfaction towards the learning activities on Buddhist Important Days for Grade 9 students at Yoongthong Phittayakom School using cooperative learning. The sample used in this study consisted of 18 Grade 9/4 students, who were selected through purposive sampling. The research instruments included: 1. learning management plans, 2. an achievement test, and 3. a satisfaction assessment form. Data were analyzed using percentage (*P*), mean ($\bar{X}$), and standard deviation (*S.D.*), while the hypothesis was tested using the t-test Dependent. The research findings revealed that:Regarding the development of learning management, a mean score ($\bar{X}$) of 39.44 was obtained from the students' learning achievement before the activities were organized. After the implementation of the learning activities, a mean score of 79.72 was achieved, which was clearly higher than the pre-activity score. From the comparison of learning achievements before and after the activities, the students' post-learning achievement was found to be statistically higher than their pre-learning achievement at the .05 significance level. Regarding student satisfaction towards the learning management, the overall satisfaction was rated at the highest level ($\bar{X}$ = 4.63, *S.D.* = 0.71). When analyzed item by item, the highest mean score was found in the item regarding active student participation in teaching and learning activities, which was rated at the highest level ($\bar{X}$ = 4.78, *S.D.* = 0.42). This was followed by the utilization of instructional media aligned with the content and objectives, also rated at the highest level ($\bar{X}$ = 4.72, *S.D.* = 0.56). The lowest mean score was found in the item regarding the use of diverse instructional media, which was still rated at the highest level ($\bar{X}$ = 4.39, *S.D.* = 1.01).

Keywords: Learning Management, Cooperative Learning,

บทนำ

ระบบการศึกษาของประเทศไทยวิชาพระพุทธศาสนาถือเป็นวิชาหลักที่สำคัญที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานด้านจริยธรรมและค่านิยมที่ดีให้กับเยาวชนตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาที่เป็นช่วงวัยที่สำคัญในการสร้างทัศนคติและความคิดในการใช้ชีวิตตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา นอกจากการเรียนรู้หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาแล้ว วิชานี้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา และวันอาสาฬหบูชา รวมถึงศาสนพิธีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสำคัญในชีวิตประจำวันของคนไทยที่ยังคงยึดถือและปฏิบัติในกิจกรรมทางศาสนาเหล่านี้ (กรมการศาสนา, 2561) โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่นักเรียนกำลังเติบโตและเริ่มพัฒนาความคิดในหลายด้าน นักเรียนควรมีความเข้าใจในเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธีอย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะช่วย

เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและประโยชน์ของการปฏิบัติศาสนพิธีต่าง ๆ และนำไปสู่การสร้างสรรค์สังคมที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ตามหลักการของพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตามในการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาภายใต้กรอบของหลักสูตรที่กำหนด นักเรียนจำนวนไม่น้อยยังขาดความสนใจและความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชานี้ โดยเฉพาะในเรื่องของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี เนื่องจากการเรียนการสอนในปัจจุบันยังคงใช้วิธีการที่เน้นการบรรยายจากครูเป็นหลักอันส่งผลให้ผู้เรียนขาดการคิดวิเคราะห์ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2558) และทำให้นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้หรือขาดความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ความรู้ที่ได้จากการเรียนในห้องเรียนไม่สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานี้ของนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ได้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจเท่าที่ควร

การนำวิธีการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มาใช้ในชั้นเรียนจะช่วยตอบสนองและแก้ปัญหาหลายประการที่เกิดขึ้นจากการสอนแบบเดิม ๆ ที่เน้นการฟังบรรยายจากครูเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งมักส่งผลให้ผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วมและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อีกทั้งนักเรียนบางคนอาจไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้งและขาดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553) ตลอดจนอาจขาดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง แต่เมื่อนำวิธีการสอนแบบร่วมมือมาประยุกต์ใช้ นักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม ทำให้กระบวนการเรียนรู้มีความน่าสนใจและช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ โดยผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนาได้ดียิ่งขึ้น (ทิศนา แขมมณี, 2561) นอกจากนี้ การทำงานเป็นทีมยังช่วยเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการฟัง และการให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน รวมถึงช่วยเพิ่มความรับผิดชอบในการศึกษาค้นคว้าของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มจะช่วยขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การเรียนรู้ในชั้นเรียนมีคุณภาพมากขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดทักษะที่สำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในด้านวิชาการและทักษะชีวิตที่จำเป็น

จากการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อสำรวจพื้นฐานความรู้ของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และการปฏิบัติที่ถูกต้องของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม จากการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนพบว่านักเรียนขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัย ขาดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และพึ่งพาครูเป็นหลัก ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ไม่เกิดประสิทธิภาพและผลการเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น ช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรม และร่วมกันแก้ปัญหาอันจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาการจัดกิจกรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีทักษะการทำงานร่วมกัน การคิดวิเคราะห์ และสามารถนำความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และมีคุณค่า

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ One Group Pre-test Post-test Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบสังเกต และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการทดสอบค่าที (t-test) โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระยะก่อนการทดลอง คณะผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยจำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดระดับความรู้พื้นฐานของนักเรียนเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ขั้นตอนที่ 2 ระยะดำเนินการทดลอง คณะผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) จำนวน 1 แผน ใช้เวลา 3 คาบเรียน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 ระยะประเมินผล ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คณะผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) ชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้ให้นักเรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ คณะวิจัยขอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Pre-test) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 39.44 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียน (Post-test) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.72 ซึ่งสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างชัดเจน โดยการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ด้วยกระบวนการเรียนการสอนแบบ Learning Together (LT) คือดำเนินการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยจัดแบบคละความสามารถประกอบด้วยนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละ 2 คน พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มอย่างชัดเจน เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม ทั้งนี้ นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ จากนั้นแต่ละกลุ่มสรุปเนื้อหาที่ได้ลงในกระดาษขนาด A4 แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ

รายการ	จำนวน (N)	คะแนน	$\bar{X}$	*S.D.*	*D*	*t*-Test	*Sig.*
ก่อนเรียน	18	39.44	39.44	11.18	40.28	26.93*	0.049
หลังเรียน	18	79.72	79.72	9.64			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนจัดกิจกรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 39.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตราฐาน (*S.D.*) อยู่ที่ 11.18 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.44 และหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 79.72 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) อยู่ที่ 9.64 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 79.72 มีค่า *t* อยู่ที่ 26.93 จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เห็นได้ว่านักเรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นซึ่งดูจากผลต่างของคะแนน *D* อยู่ที่ 40.28 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกกรมการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตารางที่ 2 แสดงผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ

ลำดับ	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	*S.D.*	แปลผล
1	มีความรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างชัดเจน	4.61	0.49	มากที่สุด
2	มีทักษะการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาวิชา	4.67	0.58	มากที่สุด
3	ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.78	0.42	มากที่สุด
4	ใช้กิจกรรมการสอนที่หลากหลาย	4.67	1.00	มากที่สุด
5	มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจ	4.56	0.76	มากที่สุด
6	ประเมินผลการเรียน/การปฏิบัติงานตามสภาพจริง	4.56	1.01	มากที่สุด
7	ใช้วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้หลากหลาย	4.61	0.68	มากที่สุด
8	แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบ	4.67	0.82	มากที่สุด
9	ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย	4.39	1.01	มากที่สุด
10	ใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์	4.72	0.56	มากที่สุด
11	ใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ อยากเรียน	4.72	0.45	มากที่สุด
12	รับฟังการแสดงความคิดเห็น การซักถามของนักศึกษา	4.67	0.58	มากที่สุด
13	ยกย่อง ชมเชย เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์	4.56	1.01	มากที่สุด
14	ครูสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ระหว่างการเรียนการสอน	4.61	0.76	มากที่สุด
15	ครูให้ความสนใจแกผู้เรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน	4.67	0.58	มากที่สุด

รวม	**4.63**	**0.71**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, *S.D.* = 0.71) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อที่ 3 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.78, *S.D.* = 0.42) รองลงมาคือข้อที่ 10 ใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, *S.D.* = 0.56) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้อที่ 9 ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.39, *S.D.* = 1.01)

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ คณะวิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ พบว่า ก่อนจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 39.44 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียน (Post-test) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 79.72 ซึ่งสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยรูปแบบ Learning Together (LT) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมกลุ่มที่เน้นกระบวนการศึกษาค้นคว้า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์องค์ความรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม ประกอบกับการจัดกลุ่มแบบคละความสามารถและการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกอย่างชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบร่วมกันและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ จนเกิดความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งและยั่งยืน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดกับแนวคิดของ สิทธิมา ลายเสมา และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์ (2565) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อศึกษาในสิ่งที่สนใจเหมือนกัน โดยการสร้างชิ้นงานหรือทำโครงงานแล้วนำเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษาร่วมมือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัฏฐา ประจำการ (2566) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเชิงดอย (ดอยสะเก็ดศึกษา) พบว่า การทดสอบคะแนนเฉลี่ย *t*-test ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม พบว่า คะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 39.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตราฐาน (*S.D.*) อยู่ที่ 11.18 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.44 และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 79.72 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) อยู่ที่ 9.64 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 79.72 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือด้วยรูปแบบ Learning Together (LT) เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการทำงานกลุ่มแบบคละความสามารถ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มอย่างชัดเจน และร่วมกันศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนยังช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เสริมสร้างความมั่นใจ และพัฒนาทักษะการสื่อสาร ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น บรรยากาศในการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ และเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัฏฐา ประจำการ (2566) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเชิงดอย (ดอยสะเก็ดศึกษา) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในเนื้อหาเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, *S.D.* = 0.71) ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยรูปแบบ Learning Together (LT) เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการทำงานกลุ่มแบบคละความสามารถ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน และร่วมกันศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนยังช่วยกระตุ้นความสนใจ เสริมสร้างความมั่นใจ และพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน ส่งผลให้บรรยากาศการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ และเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีและมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญญา ประครองพันธ์ (2567) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ และมารยาทชาวพุทธ โดยใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน สามารถสร้างความพึงพอใจและส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก โดยในส่วนของข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลก่อนจัดกลุ่ม เพื่อให้เกิดกระบวนการ "เพื่อนช่วยเพื่อน" ตามหลักการ Learning Together (LT) ได้อย่างแท้จริง โดยควรออกแบบกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนและสลับหมุนเวียนกันไป เช่น ประธาน เลขานุการ ผู้หาข้อมูล และผู้นำเสนอ เพื่อให้ทุกคนรู้สึกถึงความรับผิดชอบร่วมกัน อีกทั้งควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การคิดวิเคราะห์ และการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้วยตนเอง พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือร่วมกับเทคนิคหรือรูปแบบการสอนอื่นเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผล และควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากขึ้นหรือศึกษาในระดับชั้นอื่นเพื่อให้ผลการวิจัยครอบคลุมและอ้างอิงได้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรศึกษาตัวแปรตามด้านอื่นเพิ่มเติม เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการทำงานเป็นทีม หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควบคู่กับการติดตามผลในระยะยาวเพื่อดูความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสุดท้ายควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิธี Learning Together (LT) กับวิธีสอนแบบร่วมมือรูปแบบอื่น เช่น STAD หรือ Jigsaw เพื่อหาความเหมาะสมที่สุดกับเนื้อหาพระพุทธศาสนาในระดับชั้นต่าง ๆ ต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยูงทองพิทยาคม โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ พบว่า การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งพิจารณาได้จากคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนอย่างลึกซึ้ง ยิ่งไปกว่านั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มในลักษณะคละความสามารถ (เก่ง-ปานกลาง-อ่อน) ควบคู่กับการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนอย่างชัดเจน ยังเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบร่วมกัน เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงบวกในการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมกลุ่ม โดยนักเรียนกลุ่มที่เรียนเก่งสามารถช่วยถ่ายทอดความรู้และอธิบายเนื้อหาให้แก่นักเรียนกลุ่มที่เรียนอ่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นแรงขับเคลื่อนที่กระตุ้นให้นักเรียนทุกคนเกิดความตื่นตัว มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

กลุ่มอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยไม่ปล่อยให้การทำงานตกเป็นภาระของคนใดคนหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างสูงสุด

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2561). *คู่มือการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี.* โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ทิศนา แขมมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 22). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนัฏฐา ประจำการ. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารราชภัฏเชียงใหม่, 2*(3), 31–48.

สิทธิชัย ลายเสมา และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์. (2555). การเรียนรู้ร่วมกันในสภาพแวดล้อมการเรียนแบบ u-Learning. *วารสารวิทยบริการ, 23*(3), 100-107.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง.